

Afvalligheid: een krachtig geestelijk bolwerk in Nederland door Jan Willem Bakker

Inhoudsopgave

1. Inleiding	p. 1
Afvalligheid: een geestelijk bolwerk in Nederland. Onderwerpen in dit artikel. Wat is afvalligheid?	
2. Afvalligheid in de bijbel	p. 2
Afvalligheid in de geschiedenis van Israël. Afvalligheid onder christenen. Mogelijkheid tot bekering en herstel.	
3. Vormen en stadia van afvalligheid	p. 4
Niet luisteren naar wat God vandaag zegt. Lauwheid en onverschilligheid. Afvalligheid in een godsdienstig jasje. Afvalligheid in een christelijk jasje. God kan Zich ook Zelf terugtrekken Afvalligheid en geestelijke overspel.	
4. Factoren die afvalligheid bevorderen	p. 7
De invloed van afvalligheid als generatiezonde. Geloof zonder goed fundament en halfslachtige bekering. Afvalligheid en geesten van dwaling en leugen.	
5. De gevolgen van afvalligheid	p. 8
Afvalligheid en het verlies van zegen. Afvalligheid versterkt andere vloeken. De vloek van diepe slaap. De geest van diepe slaap in het Nieuwe Testament. Afvalligheid en diepe slaap onder gelovigen. De invloed van diepe slaap op Nederland en Europa. Diepe slaap en de werking van Gods kracht.	
6. Bekering van diepe slaap en herstel van haar gevolgen	p.13
Herstel en de belofte van dubbele vergoeding. Bekering en herstel van afvallige christenen. Strategie voor bevrijding en herstel. Herstel en de samenwerking tussen generaties.	
7. Samenvatting	p.15
8. Appendices	p.15
Appendix 1. Een bijzondere valkuil voor charismatische en pinksterchristenen	
Appendix 2. De volharding der heiligen.	

1. Inleiding

Afvalligheid: een geestelijk bolwerk in Nederland

Een belangrijk bolwerk dat geestelijk doorbraak in Nederland belemmert is de geest van afvalligheid. Dit bolwerk, dat ook van grote invloed is op andere delen van Europa, houdt verband met de grote invloed die het christendom op de Nederlandse geschiedenis heeft uitgeoefend. De protestantse opstand tegen de katholieke overheersing door Spanje is een hoefdrijfveer geweest achter de vorming van onze natie. De wens om een christelijke natie te vormen is dan ook sterk met de vorming van onze nationale identiteit verweven. Natuurlijk was de mate waarin Nederlanders God echt kenden maar heel beperkt, en was de mate waarin

de natie zich aan de bijbelse normen en waarden spiegelden verre van perfect. Vanaf het begin van onze natie bestonden verder diverse grove gezamenlijke zonden, van godsdienstige, morele, politieke en financiële aard.

Dergelijke zonden legden mede de kiem voor de uitholling van de christelijke identiteit van ons land. Dit resulteerde uiteindelijk in een grote teruggang van het aantal christenen, gebrek aan kennis van het christelijke geloof onder de bevolking, een grote tolerantie voor alles wat antichristelijk is en zelfs een krachtige vijandschap tegen bijbelse normen. Als wij de gehele Nederlandse geschiedenis van het begin van onze natie tot nu in ogenschouw nemen, dan kunnen wij stellen dat een voortgaand proces van afval van God en Zijn normen een hoofdkenmerk van deze geschiedenis is.

Onderwerpen in dit artikel

In dit artikel zullen wij uiteenzetten hoe het proces van geloofsafval in de Nederlandse geschiedenis een belemmering vormt voor een geestelijke doorbraak in de levens van individuele gelovigen en voor doorbraak in ons land als geheel. Eerst zal ik het begrip afvalligheid nader omschrijven. Hierna zal ik aantonen dat afvalligheid een centraal en telkens terugkerend thema in de bijbelse heilsgeschiedenis vormt. Vervolgens zal ik de vormen en stadia aangeven van het proces van afvalligheid waar gelovigen na de periode van de vroege kerk mee worden geconfronteerd. Dan zal ik de factoren bespreken die het proces van afvalligheid versterken. In aansluiting daarop zal ik de ernstige vloeken bespreken die het gevolg zijn van het oordeel over afvalligheid. Deze vloeken vormen een rem op geestelijke doorbraak en opwekking. Vervolgens zal ik uiteenzetten dat geestelijk herstel toch mogelijk is, zelfs als afvalligheid al vergevorderd is. Tot slot zal ik verschillende suggesties bespreken voor een strategie van bekering en herstel van afvalligheid, zowel voor individuele christenen, voor gemeenten en bewegingen, als voor ons gehele volk en natie.

Wat is afvalligheid?

Afvalligheid is een proces waarin de mens in toenemende mate afstand neemt van God via opeenvolgende stappen van verharding. Telkens wanneer in de bijbel termen als hardnekkigheid, halstarrigheid, opstandigheid, dwarsheid, weerspannigheid, koppigheid, trouweloosheid, ongehoorzaamheid en rebellie worden gebruikt, verwijst dit naar dergelijke stappen van verharding. Afvalligheid is een zichzelf versterkend proces. Het leidt tot nieuwe verdergaande stappen van verharding tegen God, zodat het proces verdergaat. Soms kan het gehele proces van afvalligheid van begin tot eind in vrij korte tijd plaats vinden in het leven van individuen, gemeenten of generaties. Soms ontvouwt dit proces van afvalligheid zich geleidelijk door meerdere generaties heen. Dit proces kan door gehele of gedeeltelijke bekering enigszins worden teruggedraaid, maar na nieuwe stappen van verharding vervolgens weer verder gaan.

2. Afvalligheid in de bijbel

Afvalligheid in de geschiedenis van Israël

De bijbel beschrijft het proces van afvalligheid, Gods oordeel hierover en de vloeken die daarvan het gevolg zijn, in detail. Deze afvalligheid was namelijk een telkens terugkerend probleem in de geschiedenis van Israël. Afvalligheid, en de hieraan verbonden vloeken, werden via generaties doorgegeven. Het was verder niet alleen een probleem van individuen en van families, maar het was ook een gezamenlijk probleem van hele generaties. Bij de bestudering van het proces van afvalligheid bij het Oudtestamentische Israël, dan zien

wij dat dit proces golfbewegingen vertoonden. Er waren tijden van duidelijke afvalligheid, maar ook van terugkeer en herstel. Die perioden van herstel waren echter maar van korte duur, waarna er een nieuwe periode van afvalligheid volgde waarin de mate van afvalligheid die uit vorige perioden nog eens overtrof.

Jezus maakt duidelijk dat deze afvalligheid ook een gezamenlijk kenmerk was van Zijn generatie, en vooral van de geestelijke leiders tijdens Zijn leven (Matteüs 16:4; 17:17. (Het woord dat hier met dwars wordt vertaald kan ook met afvalligheid worden vertaald). De bewoordingen die Jezus gebruikt zijn min of meer dezelfde als die Mozes in Deut. 32:5 gebruikte om de rebellie en afvalligheid van zijn generatie te kenschetsen. Afvalligheid blijkt een uiterst taai en krachtig bolwerk te zijn. De waarschuwing van Jezus tegen de Farizeeën tegen de zonde van de Heilige Geest, die niet vergeven zal worden, moet ook in dit licht worden gezien. De Farizeeën leefden sterk vanuit de geest van afvalligheid die zij weer van hun voorgeslacht hadden geërfd. Zij versterkten die geërfd geest van afvalligheid nog eens extra door nadrukkelijk Jezus, de zoon van God, te haten. Jezus waarschuwt de Farizeeën dat dit proces van verharding tegen God op een gegeven moment niet meer om te keren is. Wanneer de verharding tegen de levende God zo extreem wordt dat niet alleen Jezus Zelf, maar zelfs de Heilige Geest als een handlanger van de satan wordt beschouwd, dan is er nauwelijks nog een weg terug. Een dergelijk proces van onophoudelijke verdere verharding resulteert uiteindelijk in een definitieve weigering tot bekering, waardoor eeuwige verlorenheid onvermijdelijk wordt (Matteüs 12: 22-32). Dat dit proces van verharding gewoon verder ging na Jezus' dood en opstanding blijkt uit de steniging van Stefanus. Deze steniging werd geïnspireerd door dezelfde generatiezonde van afvalligheid en afwijzing van de Heilige Geest als de dood van Jezus (Hand. 7:51-58).

Afvalligheid onder christenen

De brief aan de Hebreeënen toont dat het generatieprobleem van afvalligheid ook weer de kop kan opsteken onder joden die zich tot Christus hebben bekeerd. De schrijver, die zich vooral tot joodse gelovigen richtte, waarschuwt dat als iemand zich tot Christus bekeert maar vervolgens ook weer van Hem afvalt, zich zo kan verharden tegen het werk van de Heilige Geest, dat hij niet nog een keer tot bekering te brengen is (Hebr. 6:4-6).

Gelovigen uit de heidenen blijken echter ook het gevaar te lopen afvallig te worden. In 1 Timotheüs 4: 1 zegt Paulus dat de Heilige Geest hem nadrukkelijk geopenbaard heeft dat een aantal gelovigen van het geloof in de levende God af zal vallen. De geschiedenis van de kerk en samenleving in Europa geeft veel voorbeelden van deze afvalligheid. Afvalligheid is dan ook een belangrijk geestelijk bolwerk in Europa, en zeker in Nederland. Net als in de geschiedenis van het jodendom blijkt afvalligheid sommige generaties sterker te kenmerken dan andere. Een bekend voorbeeld hiervan is de babyboom generatie die vlak na de tweede wereldoorlog werd geboren. Velen uit deze generatie hebben zich nadrukkelijk van het christelijk geloof afgekeerd. Dit betekent dan ook dat het oordeel en de vloeken die het gevolg van afvalligheid zijn, een groot stempel drukken op het geestelijke klimaat in Nederland en vele andere regio's in Europa.

Mogelijkheid tot bekering en herstel in de bijbel

Zolang het proces van afvalligheid niet zulke extreme vormen heeft aangenomen als bij de toenmalige joodse geestelijke leiders, blijkt bekering en herstel van de vloeken wel degelijk mogelijk. Het bijbelboek dat zulk herstel het meest nadrukkelijk beschrijft is Jesaja. Dit bijbelboek is in eerste instantie gericht op een generatie die sterk afvallig was. God kondigt verschillende stadia van oordeel aan, maar ook van herstel. De bekendste passage over

dergelijk herstel is Jesaja 61. Deze passage is niet voor niets het ‘mission statement’ van Jezus Zelf. Hij gaf hiermee aan dat het Zijn opdracht was om de vloeken van afvalligheid te breken en herstel te brengen. Dergelijk herstel bracht Hij nadat Johannes de Doper eerst op grote schaal mensen tot bekering van hun afvalligheid had gebracht.

Desondanks was Jezus’ bediening in dit opzicht een tweesnijdend zwaard. Zoals gesteld was de generatie onder wie Jezus bediende sterk door een geest van afvalligheid beïnvloed. De uiteindelijke verwerping van Jezus door de leiders en een deel van het volk versterkte het bolwerk van afvalligheid in het toenmalige Israël nog eens extra. Deze verwerping versterkte daarmee tevens het oordeel over en de vloeken van afvalligheid. Dit resulteerde onder meer in de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70, inclusief de verwoesting van de tempel, en in een grootschalige verstrooiing van joden over de gehele wereld. Desondanks blijft de nadrukkelijke belofte van het herstel en behoud van heel Israël aan het einde van de geschiedenis overeind staan (Rom. 9-11).

3. Vormen en stadia van afvalligheid

Niet luisteren naar wat God vandaag zegt

Het proces van afvalligheid heeft diverse kenmerken en doorloopt verschillende stadia. Met een verwijzing naar Psalm 95 beschrijft Hebrëeën 3 het begin van dit proces. De rebellie van Israël in de tijd van Mozes dient daarbij als uitgangspunt. De verzen 6 en 7 tonen dat afvalligheid begint wanneer wij ons verharderen tegen wat de Heilige Geest namens God vandaag tot ons zegt. Dit betekent dat het niet genoeg is om gehoorzaam te zijn aan wat God tot en met gisteren tegen ons gezegd heeft. Telkens opnieuw moeten wij naar Gods stem luisteren en opnieuw gehoorzaam zijn aan wat Hij nu zegt. Ook al zijn wij heel ons leven gehoorzaam geweest, toch dient zich het allereerste begin van afvalligheid aan wanneer wij ons verzetten tegen wat God nu tot ons zeggen wil.

Vers 12 toont dat afvalligheid in eerste instantie een zaak is van het hart. Een ongehoorzaam hart sluit zich af voor de stem van de Heer wanneer God iets zegt dat botst met de wensen en ambities die in dit hart leven. Met andere woorden, afvalligheid begint wanneer het hart tegen God zegt: niet Uw wil die U net heeft geopenbaard geschiede, maar mijn eigen wil. Vers 12 toont dat beginnend ongeloof ook een onderdeel is van het eerste stadium van afvalligheid. Wanneer ons hart begint om Gods beloften, goedheid en macht in twijfel te trekken, trekt afvalligheid binnen.

Lauwheid en onverschilligheid

Een ander symptoom van het begin van afvalligheid is lauwheid en onverschilligheid ten opzichte van God Zelf. Het eerste gebod van de wet is om God lief te hebben boven alles (Deut. 6:5; Matt 22:36,37). Dit gebod om God lief te hebben boven alles is in het nieuwe verbond van Christus alleen maar nog belangrijker geworden. Wanneer er in ons hart verwijdering tot God ontstaat, dan begint een proces van afvalligheid. Het is net als in een huwelijk. Een relatie van liefde en intimiteit is de kern van een huwelijk. Wanneer dit aspect verdwijnt dan wordt het huwelijk leeg en hol, hoe geslaagd het verder ook mag lijken. Dit is met onze verbondsrelatie met de Heer niet anders. Daarom spreekt Christus in Openbaring 2:4 en 5 zo streng tegen de gemeente van Efeze. Uit de beschrijving in dit bijbelgedeelte lijkt deze gemeente zeer gezegend en succesvol. Maar God ziet dat de gemeente haar eerste liefde voor Hem kwijt aan het raken is. De gemeente vertoont daarmee de eerste fase van afvalligheid, en zal haar bestaansrecht kwijt raken als het volhardt in dit gebrek aan eerste liefde.

Na een dergelijk begin zal de tweede fase van het proces van afvalligheid zich uiten in verdergaande onverschilligheid voor God en afname van interesse om contact met Hem te zoeken. Dit kan vervolgens weer uitmonden in de totale afwezigheid van een persoonlijke relatie met God en zelfs in grote onverschilligheid of Hij wel bestaat. Een ander symptoom van de tweede fase van afvalligheid is een verlies in het geloof dat God nog echt spreekt of actief ingrijpt in de wereld. Vanwege dit toenemende ongeloof wordt het gebedsleven ook steeds minder serieus. Een ander symptoom van de tweede fase is een groeiende ongehoorzaamheid. Er wordt minder gelet op de stem van God, en de bijbel wordt in de praktijk ook steeds minder gezaghebbend als richtsnoer voor denken en handelen. Veelal houdt de derde fase van afvalligheid in dat mensen alleen nog maar in naam christen zijn, maar zich in vrijwel niets van niet-christenen onderscheiden. Een bekend voorbeeld hiervan zijn de zogeheten nominale christenen of papieren kerkleden. Dit zijn mensen die nog geregistreerd staan in een databestand van een kerk, maar in feite geen enkele band meer hebben met een gemeente en het christelijke geloof. De eindfase is een totale breuk met alles wat aan het christelijke geloof herinnert.

Afvalligheid in een godsdienstig jasje

Afvalligheid uit zich echter niet alleen in ontkerkelijking en secularisatie. Het kan zich ook manifesteren in een strak godsdienstig jasje. De bekende passage uit Jesaja 29:13 stelt over het toenmalige Juda dat 'dit volk Mij slechts met de lippen eert, terwijl hun hart ver van mij vandaan is'. Met andere woorden, er was wel sprake van uiterlijke godsdienstigheid, maar niet van echte liefde voor Hem. De geschiedenis van Israël toont dat afvalligheid heel goed samen kan vallen met fanatieke godsdienstigheid. In het geval van fanatiek godsdienstige afvalligheid wordt de relatie met en dienst aan de levende God vervangen door een systeem van uiterlijke vormen, menselijke tradities en opvattingen, en religieuze geesten.

In de gelijkenis van de pachters vertelt Jezus dat de toenmalige joodse leiders zich aan deze vorm van vergaande afvalligheid schuldig maakten. De pachters doodden de Zoon van de Heer van de wijngaard met de bedoeling om de wijngaard helemaal van de Heer over te kunnen nemen. Christus bedoelde daarmee te zeggen dat deze leiders het toenmalige volk van God van Hem hadden afgepakt en zich gedroegen of het hun eigen volk was. Jezus waarschuwde de leiders in deze gelijkenis dat God dergelijk gedrag streng zou oordelen (Lukas 20:9-20).

Afvalligheid in een christelijk jasje

Uiterlijke en fanatieke religie die in naam nog christelijk is kan, net als totale ontkerkelijking en verwereldlijking, een kenmerk zijn van de eindfase van afvalligheid. Bij een kerk die geheel is afgefallen is er sprake van uitermate goed ontwikkelde kerkelijke instellingen met een uitgebreid systeem van leerstellingen, rituelen, symbolen e.d. Ook is er een ontwikkeld systeem van leiderschap, rekrutering van kerkelijke functionarissen en trainingsinstituten. In een dergelijk systeem heeft de mens God echter feitelijk buiten de deur gezet en de macht zelf overgenomen. De geschiedenis van de christelijke kerk biedt helaas vele krachtige voorbeelden van dergelijke religieuze systemen die in de kern worden gedomineerd door een geest van afvalligheid.

De bijbel toont dat ook de stem van de Heilige Geest kan worden geïmiteerd. In dat geval profeteren mensen datgene wat hun eigen geest hun ingeeft of wat hun toehoorders graag horen willen (Ez. 13:3 NBG; Jer. 14:13-15). Ook kunnen profetieën worden geïnspireerd door waarzeggende leugengeesten (1Kon. 22:19-24 NBG). Voor een bespreking van deze geesten van religie en leugen verwijst ik de lezer naar het artikel De geest van religie

op deze website.

In de bijbel kunnen wij ook zien dat het omarmen van wettische godsdienstigheid door christenen ook een vorm van vergaande afvalligheid inhoudt. Dit blijkt uit Paulus' brief aan de gemeente van Galaten. Deze gemeente was voor de verleiding bezweken om het evangelie te vermengen met wettisch judaïsme. Paulus zegt dat deze Galaten een ander evangelie hebben omarmd dat geen evangelie is, en zich daarmee van Christus hebben afgekeerd (Gal. 1:6,7). Hierdoor zijn zij van Christus los gemaakt en hebben zij Gods genade verspeeld (Gal 5:4). Ook in de brief aan Kolossenzen waarschuwt Paulus dat wettische godsdienstigheid een terugkeer naar de 'wereldgeesten' inhoudt, wat afval van Christus betekent (Kol. 2:20 NBG).

God kan Zich ook Zelf terugtrekken

Het komt tevens voor dat God Zich Zelf uit een beweging of kerk terugtrekt omdat Hij Zich in deze kerk of beweging helemaal niet meer thuis voelt en herkent. Dit terugtrekken betekent een oordeel over de afvalligheid van zulk een kerk of beweging. Jezus kondigt dit oordeel aan over de geestelijke leiders van zijn tijd, de tempel en Jeruzalem. Hij zegt in dit verband tegen Jeruzalem 'uw huis wordt aan u overgelaten' (Matt. 23:38 NBG). Dit houdt in dat God Zich terugtrok uit Jeruzalem en haar tempel ook niet meer als Zijn huis beschouwde. Christus kondigde een dergelijk oordeel aan over de gemeente van Laodicea toen Hij zei dat Hij deze gemeente uit Zijn mond zou uitspuwen (Op. 3:5).

Ook vandaag de dag is het mogelijk dat God Zich zo ongelukkig voelt in bepaalde kerken of bewegingen dat Hij Zich er helemaal uit terugtrekt. Net als bij het Oudtestamentische Israël gebeurt zoiets niet tenzij God eerst nadrukkelijk heeft gewaarschuwd en heeft geprobeerd om deze kerk of gemeente weer tot Hem terug te laten keren. Kerken of bewegingen waar God Zich uit teruggetrokken heeft, kunnen aan de buitenkant nog best een succesvolle en dynamische indruk maken. Dit succes en deze dynamiek berusten echter geheel op menselijke of zelfs demonische activiteiten en opvattingen, en heeft voor God geen enkele waarde.

Afvalligheid en geestelijk overspel

De bijbel toont duidelijk dat afvalligheid gepaard gaat met geestelijk overspel. Geestelijk overspel betekent dat de Heer niet alleen wordt gediend, maar dat er ook verbonden worden gesloten met demonische machten. In de perioden van de profeten in het oude testament bestond dit overspel uit het dienen van de Baäls en andere afgoden van de omringende volken. Jacobus 4:4,5 laat echter zien dat wanneer gelovigen de waarden en gedragingen van de niet gelovige wereld overnemen, zij in feite ook geestelijk overspel plegen. Dergelijke waarden en gedragingen worden immers niet door de Heer, maar door de duivel geïnspireerd. Jezus praat in dezelfde bewoordingen over het begrip geestelijk overspel. Hij noemt de generatie waaronder Hij werkte een boos en overspelig geslacht (Matt. 16:4). Hij doelt hier onder meer op de corrupte harten en gedragingen van de geestelijke leiders. Zij waren jaloers, zelfzuchtig, trots, geldzucht, hypocriet, en belust op macht en prestige, en manipuleerden en intrigeerden om hun positie te behouden. Ook waren zij moorddadig en geïnspireerd door leugengeesten. Johannes de Doper en Jezus noemde hen dan ook addergebroed (Matt. 3:7; 12:34), en Jezus zei zelfs dat zij 'de duivel tot vader hadden' (Joh. 8:44).

Als wij de situatie in Nederland en in Europa bekijken, dan zien wij uiteraard overspel met mammon en met zucht naar politieke macht. Verder springt ook het overspel met de geestelijke invloed van het heidense Griekenland in het oog. De stem van de Heilige Geest werd genegeerd en vervangen door de verlichting van theologische redenering. Dergelijk overspel met het Griekse intellectualisme kenmerkt niet alleen vrijzinnige christenen, die

wetenschappelijke inzichten boven de waarheid van God stellen. Orthodoxe protestanten erkennen in principe het gezag van de bijbel, maar hebben zich in heden en verleden bij hun studie uiteindelijk leiden door hun theologische kennis en redenering in plaats van door de Heilige Geest.

4. Factoren die afvalligheid bevorderen

De invloed van afvalligheid als generatiezonde

Zoals wij gezien hebben in de geschiedenis van Israël is afvalligheid een geestelijk bolwerk dat via de generaties wordt doorgegeven. Wanneer ons voorgeslacht zich schuldig heeft gemaakt aan koppigheid en hardnekkigheid tegen de stem van God, geestelijke lauwheid en ongeloof, dan is de kans groot dat deze zonden ook bij ons weer de kop opsteken. Het is daarom van belang om ons niet alleen te bekeren van onze eigen afvalligheid, maar ook ons namens ons voorgeslacht van haar afvalligheid te bekeren.

De zonden van afvalligheid worden niet alleen doorgegeven via ons natuurlijk voorgeslacht. De zonden van afvalligheid kunnen ook via vorige generaties gelovigen op latere generaties gelovigen worden overgedragen. De geestelijke leiders ten tijde van Jezus wandelden in de geestelijke erfenis van de afvalligheid van vorige generatie geestelijke leiders. Onderdeel van deze afvalligheid was het doden van de profeten van God. De geestelijke leiders ontwikkelden deze geestelijke erfenis van afvalligheid en vervolging nog verder door Jezus te doden, en na Zijn dood en opstanding ook Zijn volgelingen te vervolgen en sommigen van hen eveneens te doden (Matt. 23: 29-39). In dit verband zegt Jezus in de verzen 31 en 32 tegen de geestelijke leiders dat zij ‘de maat van hun voorouders volmaken’. Dit wil zeggen dat de afvalligheid en weerstand tegen de Heilige Geest die deze leiders uit hun voorgeslacht hadden geërfd werd, in hun leven in de eindfase was beland. Het oordeel over deze generatie leiders en over de stad Jeruzalem werd daardoor onontkoombaar. Wij kunnen hieruit afleiden dat een gemeente of beweging die ooit sterk ongehoorzaam is geweest aan de stem van God, een extra risico loopt om later weer in een soortgelijke zonde te vallen.

Geloof zonder goed fundament en halfslachtige bekering

Sommige mensen komen tot geloof zonder dat zij echt overtuigd zijn van hun zonde of de noodzaak tot bekering en zonder begrip te hebben van het kruis van Christus. Hun geloof is gebaseerd op menselijke evangelisatietechnieken, op aandrang van vrienden of een prediking van een ‘voel je goed’ evangelie zonder het prijskaartje van bekering en volkomen toewijding. Dergelijke mensen vallen doorgaans weer snel en gemakkelijk af.

Halfslachtige bekering is een andere factor die afvalligheid bevordert. Velen begrijpen dat zij zich moeten bekeren, maar zij houden in de praktijk een deel van hun leven voor de Heer achter. Zij breken niet met bepaalde zonden, valse religieuze praktijken of heidense normen, blijven dogmatisch vasthouden aan eigen opvattingen over van alles en nog wat, en hebben moeite om hun ambities en verlangens op Gods altaar te leggen.

Een dergelijke halfslachtige bekering kan ook een collectief kenmerk zijn van gehele kerken of nationale christelijke tradities. In zulke gevallen breekt een kerk of traditie niet helemaal met de heidense religie of cultuur waarin die zich bevindt, maar neemt hier zelfs elementen uit op. Een bekend voorbeeld is het volkscatholicisme uit de middeleeuwen. Ook kan een nationale kerk zich te sterk gaan vereenzelvigen met de nationale identiteit en het heersende politieke systeem, zoals in sommige streken van Oost en Zuid Europa. Hierdoor kan die kerk een instrument worden van politieke manipulatie, agressief nationalisme en racisme. Een dergelijke kerk zakt snel af naar de eindfase van het proces van afvalligheid.

Halfslachtige bekering is ook een belangrijke reden waarom bekering en herstel van afvalligheid maar van beperkte duur en intensiteit kan zijn. In Jeremia 3: 10 verwijt God Israël dat het maar met een halfslachtig hart naar God terugkeert. Het volk was de vloeken die het gevolg zijn van afvalligheid beu, en keerde terug naar God omdat het weer gezegend wilde worden. Maar ten diepste was het volk niet echt in God Zelf geïnteresseerd, en leefde het verlangen naar de afgoden nog steeds in hun hart. Zij werkten daarom op het oog wel mee met koningen als Hizkia en Josia, toen dezen bekering en geestelijke hervorming in het land doorvoerden. Maar vanwege deze halfhartigheid verviel het volk weer gemakkelijk opnieuw in afvalligheid en afgoderij toen er weer een koning regeerde die God niet wilde dienen.

Afvalligheid en geesten van dwaling en leugen.

Zoals eerder gezegd waarschuwt de Heilige Geest via Paulus tegen afvalligheid die door geesten van dwaling worden geïnspireerd (1 Tim. 4:1). Dergelijke geesten geven zich ten onrechte uit voor de stem van God. Gelovigen die deze misleiding niet kunnen of willen herkennen gaan deze leugen en dwaalgeesten geloven en volgen. Ten gevolge hiervan zijn zij niet meer in staat of bereid de echte stem van God te horen en gehoorzamen, en vallen daardoor van de levende God af. Er zijn diverse redenen waarom gelovigen voor dergelijke geesten kunnen vallen. Om te beginnen zijn gelovigen kwetsbaar als er nog occulte bindingen in hen zitten, of heidense denkpatronen en gedachten over God. Deze bolwerken geven een grote opening voor misleiding. Een volgende reden is onvolwassenheid of geestelijke gemakzucht (Ef. 4:13,14).

Dwaal en leugengeest zijn ook goed in staat om de zwakheden van gelovigen te ontdekken en te manipuleren. Paulus waarschuwt voor een tijd waarin dwaalleraren een grote invloed zullen hebben. Hun aantrekkingskracht is dat zij mensen dingen leren die zij graag willen horen (2 Tim. 4:3,4). De valse profeten ten tijde van het oude testament misleidden het volk op dezelfde manier. Zij profeteerden wat de mensen graag horen wilden, in plaats van Gods stem die het volk tot bekering oproep (Jer. 23:16,17; 8:11; Ezechiël 13:10). Daarmee versterkten deze profeten de afvalligheid onder het volk (Jer. 28:16). Dwaal en leugengeesten zijn vaak ook succesvol doordat zij een religiositeit stimuleren die voor de oude menselijke natuur begrijpelijk en hanteerbaar is. Wettische sekten en groepen zijn hier een voorbeeld van. De 'oude mens' vindt meer houvast in regels en uiterlijke vormen, ook als deze moeilijk, onbegrijpelijk en onredelijk zijn, dan in de vrijheid in Christus die de Heilige Geest brengt. Voor een verdere bespreking van misleiding en leugen verwijst ik naar het artikel [Misleiding en onderscheid in de christelijke gemeente](#) op deze website.

5. De gevolgen van afvalligheid

Afvalligheid en het verlies van zegen

Afvalligheid is een uiterst ernstige zonde. Er is dan ook een sterk oordeel over de zonde van afvalligheid. Dit oordeel heeft geestelijke vloeken tot gevolg. Deze vloeken zijn sterker naarmate het proces van afvalligheid verder is gevorderd. Deze vloeken worden ook via de generaties doorgegeven. Wanneer onze voorouders door afvalligheid zijn gekenmerkt, dan dragen wij hier de gevolgen van, ook al willen wij zelf wel dicht bij de Heer leven en Hem gehoorzamen. Het is onze overtuiging dat de vloeken van afvalligheid één van de grootste hinderpalen is bij de evangelisatie van Nederland, en ook voor verdere geestelijke groei en doorbraak in de levens van individuele christenen en gemeenten. Het is daarom van het grootste belang om helder in beeld te krijgen wat deze vloeken zijn.

De eerste vloek van afvalligheid zorgt ervoor dat eerdere zegeningen en

overwinningen in ons leven weer verloren gaan. Jezus zei tegen zijn generatie die door een geest van afvalligheid beïnvloed werd dat ‘want wie heeft zal nog meer krijgen, en het zal overvloedig zijn; maar wie niets heeft zal zelfs het laatste worden ontnomen’. (Matteüs 13:12) Bevrijding en overwinning op bepaalde zonden kunnen wij door afvalligheid weer kwijt raken. Onze zalving, geestelijke inzicht en gezag boet bovendien aan kracht en kwaliteit in ten gevolge van afvalligheid. Ook de herinneringen aan Gods zegeningen worden weggenomen, zelfs als deze heel spectaculair zijn. Het komt bijvoorbeeld zelfs al in vroege fasen van afvalligheid voor dat mensen zich niet eens meer kunnen herinneren wat de Heer tot hen in het verleden heeft gezegd, zelfs als Gods stem heel helder en krachtige tot hen heeft gesproken. Ook herinneren mensen zich spectaculaire zegeningen soms nog maar nauwelijks.

Afvalligheid versterkt andere vloeken

De tweede vloek bestaat uit een sterke verergering en vermenigvuldiging van vloeken die al in werking zijn. Ten gevolge hiervan raken mensen niet alleen eerdere zegeningen in hun leven kwijt, maar vervallen zij in geestelijke problemen die erger zijn dan ooit tevoren in hun leven. Herstel wordt dan ook moeilijker dan ooit tevoren. Dit kan zowel individuen, families, generaties, gemeenten, als landen overkomen. Wij zien dit probleem terug in het koningschap van Manasse en Amon in Juda. (2 Koningen 21; 2 Kr. 33) Hun voorganger Hizkia had net een radicale hervorming doorgevoerd. (2 Kon. 18-20; 2 Kr. 29-32). Maar Manasse viel weer radicaal van God af en introduceerde extreme vormen van afgoderij. Na Manasse en Amon, die maar korte tijd regeerde, kwam koning Josia. Deze voerde opnieuw een hervorming in Juda door die nog verder en dieper ging dan de hervorming van Hizkia. (2 Kon. 22-24; 2 Kr. 34-36). Toch was deze nieuwe hervorming niet in staat de ernstige vloeken af te keren die de afgoderij en afvalligheid van Manasse hadden veroorzaakt (2 Kon. 23:26,27).

Jezus stelt heel duidelijk dat een dergelijke krachtige vloek van afvalligheid ook zijn eigen joodse tijdgenoten zou gaan treffen. Hij vertelt als illustratie het verhaal over de boze geest die uit zijn huis wordt verdreven, ronddoelt en dan weer terugkeert naar zijn oude huis dat netjes op orde blijkt te zijn gebracht. Vervolgens roept de boze geest 7 andere nog slechtere geesten te hulp die allen samen dit oude huis in bezit nemen. Dit huis dat ooit bevrijd was is dus uiteindelijk meer dan 7 keer slechter af dan voor de bevrijding. (Matteüs 12: 43-45). Jezus gebruikt dit verhaal om aan te geven wat het effect zou zijn van de afvalligheid van zijn tijdgenoten. Christus kwam om deze generatie te bevrijden, maar werd hierdoor uiteindelijk verworpen. Niet alleen kwamen de oude vloeken en bindingen die Jezus was komen breken daarom weer bij deze generatie terug, maar ten gevolge van deze afvalligheid verergerden deze vloeken nog eens aanzienlijk.

De vloek van diepe slaap

De derde vloek bestaat uit een grote cluster van vloeken die ervoor zorgt dat wij ongevoelig raken voor de werkelijkheid van de Heer. Als wij afvallig worden dan komt er als oordeel een vloek die ervoor zorgt dat wij de God en Zijn gedachten ook niet meer kunnen ervaren of pakken. Het boek Jesaja beschrijft deze cluster van vloeken zeer uitvoerig en gedetailleerd. Jesaja 29:10 noemt deze cluster ‘een geest van diepe slaap’. De term geest geeft aan dat deze vloek echt demonisch is. Deze vloek zorgt ervoor dat werkelijkheid van God niet meer tot iemand doordringt, net zo min als de buitenwereld doordringt tot iemand die in een diepe slaap verkeert.

De volgende vloeken vormen samen de cluster van diepe slaap. Ten eerste kunnen wij zo onze best om naar Gods stem te luisteren. In de tweede plaats is er een geest van blindheid waardoor wij Gods werkelijkheid niet met geestelijke ogen kunnen zien. In de derde plaats

een geest van onbegrip waardoor wij Gods plannen, bedoelingen en gedachten niet kunnen begrijpen. (Jesaja 6:9,10; 29:10,11) Vervolgens is er een geest van verwarring zodat wij niet kunnen onderscheiden wat van God komt, van onszelf of van de vijand, en Zijn leiding niet kunnen ervaren. (Jesaja 44; 20) Er is ook een geest die ons hindert in ons spreken over God en Zijn werkelijkheid. Deze geest zorgt ervoor dat wij dan ineens niet uit onze woorden kunnen komen of niet in staat zijn op een kernachtige en begrijpelijke wijze over Hem kunnen spreken. Jes. 32:4 en 35:6 vermelden een belofte van herstel van deze vloek, net als die van doofheid en blindheid.

Een 'geest van doofheid' gaat vaak gepaard met een geest die het spreken over de dingen van God belemmert. Deze combinatie wordt wel aangeduid met de term 'doofstomme geest'. De doofstomme geest die Jezus uitdreef had hetzelfde effect op het natuurlijke vermogen van een jongen om te luisteren en te spreken als 'geestelijk' doofstomme geesten hebben op het vermogen van sommige mensen om God te horen en over Hem te spreken (Marcus 9:25).

Tevens zijn er geesten die ervoor zorgen dat God en de dingen van God niet tot ons hart doordringt, zelfs als wij er in ons verstand wel iets van begrijpen. (Jesaja 6:10) Dergelijke geesten houden ons hart koud voor de Heer en veroorzaken angst voor intimiteit. In het bijbelboek Ezechiël wordt zulk een toestand aangeduid met een 'hart van steen' (Ez. 35:26). Andere geesten zijn geesten van ongeloof. Deze zorgen ervoor dat wij de beloften van God gewoon weg niet met ons hart kunnen pakken, en ons dus ook niet echt kunnen toe eigenen. Het is ook mogelijk dat demonische geesten bij ons een bovennatuurlijke slaperigheid en loomheid veroorzaken tijdens gebed, bijbellezen, e.d.

Tot slot zijn er de geesten van zwaarte en rouw. Jesaja 61: 1-3 spreekt hierover. Net als sommige geesten van religie kan afvalligheid dergelijke vloeken via de generaties verspreiden. In dergelijke gevallen is het voor gelovigen heel moeilijk om Gods blijdschap te ervaren. Zij dragen altijd een zware last met zich mee en voelen dat een deel van hun ziel vast blijft zitten in een 'tranendal'.

De geest van diepe slaap in het Nieuwe Testament

De vloek van diepe slaap was ook werkzaam onder vele van Christus' joodse tijdgenoten. Dit was onder meer de reden waarom Jezus regelmatig in gelijkenissen sprak. De bedoeling van de gelijkenissen was dat de toehoorders die door hun verharde hart geestelijk doof, blind en zonder begrip waren, niet zouden begrijpen waar Hij het over had. Als oordeel over de afvalligheid in hun harten versterkte Jezus' gelijkenissen hun geestelijk onbegrip alleen nog maar verder. Alleen zijn leerlingen die met de hardheid in hun hart hadden gebroken ontvingen de genade om gelijkenissen wel te begrijpen, en daarmee de geheimenissen van het koninkrijk die in de gelijkenissen verborgen waren (Matt. 13: 11-15).

Het effect van deze gelijkenissen op Jezus' afvallige toehoorders was gelijk aan het effect van de profetieën van Jesaja op de afvallige toehoorders in zijn tijd. Als onderdeel van zijn roeping moest Jesaja zo profeteren dat de blindheid, doofheid, onbegrip en hardheid van zijn afvallige tijdgenoten alleen nog maar zou toenemen (Jesaja 6:9-11). Deze versterkende werking van de vloek van diepe slaap was een oordeel over de afvalligheid van Jesaja's tijdgenoten.

In Rom. 11: 8 (NBG) zegt Paulus ook onomwonden dat dezelfde geest van diepe slaap die in Jesaja werd genoemd, in Paulus' tijd werkzaam was. Deze geest van diepe slaap verhinderde dat het evangelie tot het verstand en hart doordrong van de meeste van zijn joodse tijdgenoten, omdat zij zich tegen Christus en het werk van de Heilige Geest hadden verhard (Rom. 11: 8 NBG).

Afvalligheid en diepe slaap onder gelovigen

De bijbel toont dat ook Jezus' leerlingen worstelden met de zonde en vloeken van afvalligheid die hun generatie kenmerkten. Dit bewijst dat ook gelovigen die dicht bij de Heer willen leven kunnen worden geremd in hun geestelijk functioneren door de gevolgen van afvalligheid van het voorgeslacht of van het geestelijke klimaat om hen heen. In Marcus 6:45-52 lezen wij dat de discipelen moeite hadden om het meer van Galilea over te steken. Jezus kwam vervolgens over het water naar hen toe. Zij werden echter doodsbang toen zij Christus zagen en dachten eerst dat Hij een spook was. Vers 52 stelt dat de discipelen zo angstig en ongelovig waren omdat zij bij de eerste wonderlijke vermenigvuldiging van broden en vissen 'niet tot inzicht' waren gekomen, maar dat hun hart zich had verhard.

Ook na de tweede wonderbare spijziging van broden en vissen was hun hart nog steeds hard. In Marcus 8: 17 en 18 vraagt Christus aan Zijn discipelen of zij soms 'hardleers zijn' (of 'een verhard hart hebben'). Ook vraagt hij of zij 'het nog steeds niet begrijpen'. En of zij 'ogen hebben, maar niet zien', en 'oren hebben, maar niet horen'. Dit zijn allemaal symptomen van de geest van diepe slaap. De aanleiding tot Christus's vragen was de bezorgdheid van de discipelen hadden over het gebrek aan brood, terwijl zij kort daarvoor dus twee keer een wonderlijke vermenigvuldiging van broden hadden meegemaakt. Door de invloed van afvalligheid drong het idee dat Jezus de Christus was maar langzaam en gebrekkig tot de discipelen door. Bovendien hadden zij nog steeds geen geloof in Gods voorziening in hun levensonderhoud, ondanks die twee spectaculaire wonderen.

De invloed van afvalligheid en haar vloeken op de discipelen blijkt ook sterk uit de geschiedenis van de jongen met de maanzieke en doofstomme geest. Christus' discipelen konden hem niet bevrijden (Matt. 17:14-19). De reden hiervoor was dat zij door de invloed van de geest van afvalligheid niet het geloof hadden hem te bevrijden, ook al had Jezus hen eerder gezag over boze geesten gegeven (vers 20; Marcus 6:7). Het verwijt 'ongelovig en dwars (of afvallig) geslacht' was dan ook niet alleen gericht tegen de joodse leiders die dit voorval waarnamen, maar ook tegen de discipelen zelf (vers 17; zie ook Marcus 9:14-28).

Zelfs na Zijn opstanding bleken de vloeken van halsstarrigheid en ongelooft, die aan afvalligheid verbonden zijn, de discipelen in hun geloof te remmen (Marcus 16:14). Het is opvallend dat in alle genoemde gevallen Christus de discipelen heel streng en nadrukkelijk terecht wijst. Afvalligheid en haar vloeken zijn voor God kennelijk zeer ernstige zaken. Wij moeten hier dan ook stellig mee afrekenen.

De gemeente van de Hebreëen werd, zoals eerder gezegd, door de geest van afvalligheid ondermijnd. Deze gemeente begon de werking van de geest van diepe slaap dan ook al in enige mate te ervaren. De schrijver van de brief verweet de gemeente dat het 'traag van begrip is geworden'. Verder bleek dat de gemeenteleden leden aan een stoornis in de groei van hun geestelijk begrip. Hierdoor konden zij nog geen 'vast geestelijk voedsel' hanteren, maar alleen melk. Zij waren nog steeds geestelijke baby's, maar hadden eigenlijk al volwassen leraren moeten zijn, gezien de tijd dat zij christen waren (Hebr. 5:11-14). Hun traagheid van begrip en stagnatie in geestelijke groei waren symptomen van de beginnende werking van de vloek van diepe slaap in hun leven en gemeente.

De invloed van diepe slaap op Nederland en Europa

Europa is al vele eeuwen sterk beïnvloed door het christelijke geloof. Net zoals in de geschiedenis van Israël zijn echter tevens vele vormen en fasen van afvalligheid in de geschiedenis van Europa terug te vinden. Dit geldt zeker ook voor Nederland. Deze afvalligheid is momenteel één van de hoofdkenmerken van het geestelijke klimaat in Europa. De hevige vloeken die door deze afvalligheid worden veroorzaakt verklaren waarom er zo

weinig opwekking en doorbraak in Europa plaats vindt in vergelijking met andere continenten. Deze andere continenten kennen niet minder afgoderij en morele verdorvenheid dan Europa. Maar die andere continenten hebben niet in die mate te leiden onder de vloek van afvalligheid waar ons continent onder leidt. Om opwekking en doorbraak in ons land en continent te zien plaatsvinden zullen wij ons moeten bekeren van afvalligheid, en ook de vloeken van deze afvalligheid moeten verbreken over ons land, volk en gemeente.

De mate waarin individuen lijden onder de effecten van diepe slaap kan variëren. Ook kan iemand van één onderdeel van diepe slaap meer last hebben dan van andere. Sommige mensen kunnen vooral last hebben van een geest van doofheid, terwijl anderen sterker last hebben van een geest van onbegrip. Dit hangt mede af van het specifieke gebied van het leven met God waar de afvalligheid van het voorgeslacht zich precies op heeft toegespitst. Een individu of groep kan bijvoorbeeld niet luisteren naar een opdracht of waarschuwing van de Heer. Deze weigering om naar Gods stem te luisteren kan een opening betekenen voor een geest van doofheid, die ook het nageslacht hindert om Gods stem helder te horen. Een ander voorbeeld is een voorgeslacht dat sterk vasthoudt aan haar eigen theologische opvattingen over bepaalde onderwerpen en daardoor niet open staat voor wat God er nu Zelf van vindt. Dit opent de deur voor een geest die ook het nageslacht belemmert om de gedachten, bedoelingen en logica van de Heer te begrijpen. Nog een voorbeeld betreft de moeite die veel christenen hebben om de Heer te vertrouwen voor hun voorziening in levensonderhoud. Dit is deels te verklaren uit het feit dat het voorgeslacht er niet voor openstond om op dit punt God te vertrouwen en zo een vloek van bezorgdheid over het nageslacht losliet

Diepe slaap en de werking van Gods kracht

Een heel krachtige vloek van afvalligheid in de huidige christelijke kerk is de geringe mate waarin lichamelijke genezing plaats vindt. De oude reformatoren die de grondslag legden voor de christelijke identiteit voor de Nederlandse natie geloofden simpelweg niet in tekenen en wonderen. Dit ongeloof was deels terug te voeren op de invloed van het Griekse intellectualisme, met haar nadruk op het verstand boven de inspiratie en kracht van God. Net als elders in Europa kreeg dit ongeloof een theologische verwoording die stelde dat die tekenen en wonderen uitstierven in de vroege kerk. Christenen zouden die tekenen en wonderen niet meer nodig hebben omdat zij nu de bijbel hebben. Dit ongeloof van het christelijke voorgeslacht, dat een vorm van gedeeltelijke afvalligheid is, liet als vloek een geest van ongeloof los. Hierdoor kunnen christenen uit latere generaties in hun hart niet echt in genezing geloven, al wilden en willen zij het nog zo graag. Ten gevolge hiervan breekt lichamelijke genezing ook niet veel door. Vele christenen vandaag de dag worden belemmerd door geesten van ongeloof en diepe slaap die een resultaat is van de vloeken van afvalligheid van het voorgeslacht. Om echt te kunnen doorbreken hebben zij bevrijding van deze vloeken en geesten nodig. Daartoe moet eerst worden erkend en herkend dat dit inderdaad vloeken zijn, en dat bevrijding hiervan echt nodig is.

De sterke invloed van diepe slaap op het algemene geestelijke klimaat in Nederland remt ook het succes van evangelisatie. Dit verklaart waarom evangelisatieacties in Nederland lang niet die opbrengst hebben die acties in andere continenten teweeg brengen. Ook het ongeloof in wonderen is een belangrijke vloek over Nederland. Dit verklaart tevens waarom vele Nederlandse christenen buiten Europa regelmatig spectaculaire genezingen ervaren wanneer zij voor zieken bidden, maar terug in Nederland dergelijke wonderen nauwelijks meemaken. In Nederland is deze collectieve vloek van ongeloof een sterke belemmering voor doorbraak van genezingen. Buiten Europa is deze specifieke vloek niet in die mate werkzaam, en daarom gebeuren daar ook meer wonderlijke genezingen.

6. Beking van afvalligheid en herstel van haar gevolgen

Herstel en de belofte van dubbele vergoeding

Hoewel afvalligheid zeer ernstige gevolgen heeft, en ook een punt kan bereiken dat geen weg terug meer lijkt, is een situatie van afvalligheid verre van hopeloos. De bijbel laat zien dat herstel mogelijk is. Het boek Jesaja dat zo uitgebreid, gedetailleerd en uitvoerig over het oordeel over en vloeken van afvalligheid schrijft, benadrukt aan het eind ook uitvoerig en krachtig Gods beloften van herstel. De bekende termen in Jesaja 58:12 en 61:4 over het herbouwen van de oude puinhopen symboliseren deze beloften van herstel. Als er sprake is van oprecht en diep berouw, dan kunnen de vloeken van afvalligheid worden verbroken, en is herstel van de 'puinhopen' die door afvalligheid zijn veroorzaakt, mogelijk. Tevens wordt in Jesaja 35: 4-6 onder meer beloofd dat, als onderdeel van Israëls geestelijk herstel, 'de blinden de ogen worden geopend', 'de oren van doven worden ontsloten', en de 'mond van stommen zal jubelen'. Jesaja 30:20 en 21 belooft verder dat Israël Gods onderwijs geestelijk weer zal kunnen zien en begrijpen, en Zijn leidende stem weer zal kunnen horen. Deze twee gedeelten beloven dus in feite dat God de vloeken van diepe slaap ook ongedaan zal maken als onderdeel van het herstel.

Het goede nieuws gaat zelfs nog verder. Jesaja 61: 7 belooft dubbele vergoeding. Dit betekent dat de situatie na het herstel van de vloeken van afvalligheid zelfs nog beter is dan de situatie daarvoor. Dubbele vergoeding verwijst naar het principe in de wet dat een dief die betrapt wordt aan het slachtoffer het dubbele moet teruggeven van wat hij heeft gestolen. (Exodus 22:3,6). Het slachtoffer van deze diefstal is daarom na die dubbele vergoeding rijker dan in de tijd vlak voor die diefstal. In Jesaja worden de vloeken van afvalligheid dus feitelijk ook als een dief behandeld. Wanneer de vloeken van afvalligheid worden verbroken, dan zullen de zegeningen van God aan ons dubbel zijn aan wat wij door de vloeken van afvalligheid aan zegeningen zijn kwijt geraakt.

Beking en herstel van afvallige christenen

Een passage uit Openbaring is in dit verband ook zeer relevant. De situatie in de kerk van Laodicea was slechter dan die van de overige 6 gemeenten die in Openbaring 2 en 3 worden besproken. Deze kerk was afvallig vanwege haar lauwheid en Christus stond op het punt die gemeente 'uit Zijn mond te spugen'. Rick Joyner heeft er eens terecht op gewezen dat desondanks de belofte die in deze brief aan Laodicea wordt gegeven 'aan wie overwint', krachtiger is dan dergelijke beloften aan andere gemeente. De gemeente van Laodicea krijgt de belofte dat als het overwint het 'samen met Christus op de troon zal zitten, zoals Christus met de Vader op de troon zit' (Op. 3: 21). Geen andere gemeente die in Openbaring wordt genoemd krijgt een belofte in zulke sterke bewoordingen. Dit houdt in dat aan de ene kant een afvallige gemeente sterker voor haar voortbestaan moet vrezen dan enig andere gemeente. Maar aan de andere kant zullen de zegeningen in een gemeente die haar afvalligheid overwint ook overvloediger zijn dan die in andere gemeenten.

Dit is fantastisch nieuws voor Nederland en Europa! Het is ook uiterst bemoedigend voor ieder van ons die te lijden heeft onder de vloeken van de eigen afvalligheid uit het verleden, of die van ons voorgeslacht, gemeente en land. De vloeken van afvalligheid betekenen een grote rem op onze geestelijke ontwikkeling. Ook is het breken van afvalligheid en haar vloeken niet de makkelijkste bezigheid. Maar wij kunnen ons diep en oprecht bekeren en de vloeken van afvalligheid in de kracht van de Heilige Geest breken. Als wij hier serieus werk van maken dan mogen wij doorbraken verwachten die krachtiger zijn dan ooit tevoren in onze persoonlijke en nationale geschiedenis. Wij mogen zelfs verwachten dat deze

doorbraken van Gods kracht en Heerlijkheid de krachtige doorbraken in menig andere regio in de wereld zullen overtreffen.

Strategie voor bevrijding en herstel

Ons eigen leven blijft voor ieder van ons de hoofdverantwoordelijkheid. Wij dienen de vormen en stappen van afvalligheid in ons eigen leven te belijden en vervolgens de vloeken te verbreken. Dit vereist vaak ook bevrijding van gebondenheden van diepe slaap, die qua vorm en heftigheid van persoon tot persoon kunnen verschillen. Vervolgens dienen wij de vormen en stappen van afvalligheid van ons voorgeslacht te belijden, de vloeken te verbreken en bevrijding te zoeken van hun invloed. De gelijkvormigheid aan de wereld zonder God en de afgoderij die eventueel met deze afvalligheid vermengd was, behoort bij deze bekering en reiniging betrokken te worden. Ook dienen wij de verdere invloed op ons nageslacht te verbreken. Deze stap tot bekering en reiniging is uiterst belangrijk.

Wij zijn ervan overtuigd dat vele blokkades die Nederlandse gelovigen in hun leven ervaren op het gebied van het horen van de Heer en het geloven in Zijn beloften, het resultaat zijn van de vloeken van afvalligheid van het voorgeslacht. Vervolgens gaan wij via aanhoudend gebed de Heer om herstel en dubbele vergoeding in ons leven smeken. Het is hierbij van het grootste belang om in gedachten te houden dat afvalligheid niet alleen ontkerkelijking en verval in atheïsme betekent. De religieuze vormen van afvalligheid en verharding van het hart, afwijzen van Gods stem, e.d., hebben eveneens sterke negatieve gevolgen. Deze gevolgen werken eveneens door de generatie heen. Ook fanatieke godsdienstigheid kan gepaard gaan met volledige afvalligheid.

Als wij doorbraak wensen voor onze plaatselijke gemeente, dan is het ook belangrijk om zo gedetailleerd mogelijk schuldbelijdenis te doen voor de afvalligheid die wij of onze geestelijke of kerkelijke vaders en moeders hebben bedreven. Dit geldt ook wanneer onze gemeente of denominatie relatief nieuw is, maar wel uit eerdere gemeenten of denominaties is voortgekomen. Ook in zulke gevallen kunnen de vloeken van afvalligheid van eerdere generaties geestelijke leiders in ons gemeentelijk leven doorwerken. Om herstel te krijgen is het verder van belang om te breken met denkwijzen en kerkelijke patronen die een uiting zijn van deze afvalligheid. Zo kunnen onze gemeenten bijbelinterpretaties hebben die duidelijk niet door de Heer zijn geïnspireerd. De opvatting dat het directe spreken van God en tekenen en wonderen uitstierven in de vroege kerk, is een heel bekend voorbeeld. Maar elke kerkelijke traditie kan haar eigen bijbelinterpretaties of theologische opvattingen koesteren die ingaan tegen wat de Heer vandaag tot de gemeente zegt. Voor een doorbraak in Nederland als geheel dienen wij namens ons volk voor alle afvalligheid schuld te belijden, en daarna te bidden voor herstel.

Herstel en de samenwerking tussen generaties

Volledig herstel van de vloeken van afvalligheid is echter niet de zaak van één generatie. Zoals afvalligheid en het oordeel en de vloeken die deze teweeg brengen door de generatie heen werkt, zo is volledig herstel eveneens een zaak van generaties. Herstel van afvalligheid is met andere woorden een project van meerdere generaties, waarbij de ene generatie voortbouwt op de ander. Als herstel tot één generatie beperkt blijft, is de kans groot dat bekering en herstel niet diep en volledig genoeg gaan, en vervolgens weer worden weggespoeld door een volgende golf van afvalligheid. Deze les kunnen wij leren uit de tijd van Jezus, waar het geestelijke herstel van Israël maar kortstondig en oppervlakkig was. Deze les leren wij tevens uit de hervormingen van Hizkia en Josia, waar het herstel dat door één

generatie gebracht werd ook door een volgende generatie teniet werd gedaan. (2 Kon. 18-24; 2 Kronieken 29-36) Het belang van samenwerking van de generaties aan duurzaam herstel vinden wij ook terug in de bekende passage in Maleachi 3:24. Hier wordt gesproken over de verzoening tussen de ‘vaders en zonen’ die nodig is om het oordeel af te wenden.

In Nederland werkt de breuk tussen de generaties die een geestelijke erfenis is van de rebelse jaren 60 echter nog door. Onder Christenen uit de verschillende generaties bestaat een tendens om enigszins gescheiden op te trekken, waarbij iedere generatie zijn eigen leiders, conferenties, e.d heeft. Op zich is het niet erg wanneer verschillende generaties verschillende werkstijlen hebben, zolang zij maar aan hetzelfde gebouw werken, en voortbouwen op wat eerdere generaties door de genade van de Heer hebben neergezet. Wanneer iedere generatie opnieuw zijn eigen gebouwen neer wil gaan zetten, zal het herstel van afvalligheid niet volledig door kunnen werken. Nederland zal dan ook niet in die mate in Gods bestemming kunnen komen die de Heer potentieel voor ons land heeft weggelegd. Om deze redenen dienen wij dan ook veel gebed en arbeid te investeren in daadwerkelijke verzoening en samenwerking tussen de verschillende generaties.

7. Samenvatting

In dit artikel heb ik beoogd dat afvalligheid een zichzelf versterkend proces is met ernstige gevolgen. Afvalligheid begint met het afwijzen van wat de Heer vandaag tegen ons zegt, en leidt tot verdere stappen van verharding en verkillung van het hart. Afvalligheid leidt tot vloeken die ons remmingen geeft in onze relatie met de Heer. Het proces van verwijdering van de Heer zet hierdoor weer verder en sneller door. Zowel de zonde van afvalligheid als haar vloeken werken via de generaties door. De bijbel beschrijft het proces van afvalligheid en haar vloeken gedetailleerd, en toont dat dit probleem zowel in de geschiedenis van Israël als ook van de christelijke gemeente een grote dreiging is. De eindfasen van afvalligheid kunnen een atheïstische vorm hebben. Hierbij zetten mensen zich geheel tegen God en elke vorm van religie af. Totale afvalligheid kan zich ook uiten in het overlopen naar een andere godsdienst over. De eindfase kan ook echter een christelijk religieus jasje hebben. In dat geval zijn er christelijk religieuze vormen en systemen, waar God echter geheel afwezig is, en die worden gestuurd door de mens en religieuze geesten. Ik heb echter vanuit de bijbel laten zien dat herstel na bekering mogelijk is, en dat een afvallige gemeente of land dat zich bekeert uiteindelijk extra gezegend kan worden.

Afvalligheid, en het oordeel en vloeken die hiervan het gevolg zijn, oefenen een grote invloed uit op het geestelijke klimaat in ons land. Het remt opwekking en nieuwe reformatie. De generatievloeken van afvalligheid remmen ook geestelijke doorbraak in de levens van goedwillende individuele gelovigen. Voor vele individuele gelovigen is bevrijding van geesten van diepe slaap dan ook een belangrijke voorwaarde voor verdere doorbraak en geestelijke groei. Voor Nederland dienen de collectieve vloeken via schuldbelijdenis en profetische voorbede verbroken te worden. Het werken aan herstel vereist een verzoening en actieve samenwerking tussen de verschillende generaties.

8. Appendices

Appendix 1. Een bijzondere valkuil voor charismatische en pinksterchristenen

In tegenstelling tot een deel van de reformatische en evangelische christenheid geloven charismatische en pinksterchristenen dat God vandaag de dag nog heel direct en persoonlijk tot mensen spreekt. Dit komt onder meer tot uiting in de gave van profetie die in deze kringen

functioneert. Het heeft echter alleen zin om te geloven dat de Heer vandaag de dag nog spreekt als wij bereid zijn om God ook te gehoorzamen wanneer Hij spreekt. Wanneer wij alleen geloven dat God spreekt wanneer er iets gezegd wordt dat wij graag horen willen, dan lopen wij het risico om nee te zeggen tegen wat God vandaag zegt. Dan vervallen wij dus in de eerste fase van afvalligheid.

In de praktijk vervalt profetie regelmatig in elkaar wederzijds stroop om de mond smeren. Dit wakkert vooral trots en ijdele ambitie aan, en bevestigt ons in het eigen gelijk. De tendens bestaat om minder vleierende profetie automatisch als vleeselijke of demonische namaak te beschouwen en te verwerpen. Soms rechtvaardigen charismatische christenen dergelijk gedrag door te stellen dat profetie vooral opbouwend en bemoedigend moet zijn. Het is juist dat wij ons dienen te beschermen tegen misbruik van profetie vanuit onvolwassenheid, een kritische geest, jaloezie, manipulatie, e.d. Maar door de gehele bijbel heen zijn correctie en bijsturing hoofdingrediënten van profetie. Wij kunnen pas duurzaam worden opgebouwd wanneer wij ons hebben bekeerd en gereinigd van ongerechtigheid en haar invloed. Profetie is een belangrijk instrument waardoor de Heer ons toont waarvan wij ons moeten bekeren en reinigen. Wanneer wij ons afsluiten voor Gods oproepen tot bekering en reiniging, dan sluiten wij ons feitelijk voor een groot deel van Gods spreken af. Dan vervallen wij dus in de eerste fase van afvalligheid die bestaat uit het afwijzen van wat de Geest vandaag tot ons spreekt.

De bijbel zegt dat de dienaar die de wil van zijn meester niet kende en niet deed weinig slagen zal ontvangen. Maar de dienaar die wel de wil van zijn meester kende maar toch niet deed, veel slagen zal ontvangen. Ook staat er dat 'aan wie veel gegeven is, van hem zal veel gevraagd worden' (Lukas 12:47,48). Dit houdt in dat charismatische christenen die Gods stem kunnen verstaan, of in ieder geval geacht moeten worden die te verstaan, maar zich toch tegen die stem verzetten, een groter oordeel zullen ontvangen dan christenen die Gods stem vanwege hun theologie zo wie zo niet kunnen horen. Wanneer wij ons als charismatische christenen afsluiten voor wat God vandaag tegen ons zegt, dan zal de vloek van afvalligheid nog harder doorwerken dan wanneer wij helemaal niet bekend zijn met het feit dat God vandaag nog spreekt. Deze vloek zal onder meer uit inhouden dat wij er steeds meer een gewoonte van gaan maken om ons af te sluiten wat God vandaag tegen ons zegt. Hierdoor zullen wij op een gegeven moment Gods stem steeds minder goed en helder kunnen horen, en zullen wij steeds minder begrijpen van wat God nu met onze generatie wil. Zoals bij de valse profeten in het oude testament zal ons profeteren dan ook steeds meer voortkomen uit ons eigen geest en hart, en in toenemende mate gekaapt worden door demonische leugengeesten. De kerk in Laodicea uit Openbaring 3 laat zien dat ook een tamelijk jonge kerk, die wel gelooft in de gaven van de Heilige Geest en in tekenen en wonderen, toch in korte tijd aan afvalligheid ten onder kan gaan.

Appendix 2. De volharding der heiligen

Dit artikel zal bij sommigen de vraag oproepen hoe het zit met wat in de Dordtse leerregels 'de volharding der heiligen' wordt genoemd. Dit is een vooral onder calvinisten zeer bekende visie volgens welke 'echte gelovigen' nooit hun verlossing kunnen verliezen. Echte gelovigen zijn namelijk door God uitverkoren, en Hij zal nooit toestaan dat Zijn uitverkorenen weer afvallen. In deze visie is het wel mogelijk dat kerken verdwijnen of dat de invloed van het christelijke geloof in een land minder wordt. Individuele christenen kunnen echter wel ernstige geestelijke terugval meemaken, maar nooit definitief afvallen. Als individuen definitief afvallen dan zijn zij ofwel nooit echte gelovigen geweest, ofwel zij zullen toch weer bij God terugkomen. De gedachte dat 'echte gelovigen' niet meer verloren kunnen gaan komt

ook in diverse andere protestantse visies voor.

Het is niet mijn bedoeling om mij in dit artikel stelling te mengen in het eeuwenoude debat over de leerstelling 'de volharding der heiligen'. Wat ik heb beargumenteerd is dat een proces van voortgaande verharding en afvalligheid vloeken met zich meebrengt, ook als deze niet eindigt in een definitieve verlorenheid van het individu dat dit proces ondergaat. Paulus stelt in 1 Kor. 9:27 dat 'hij zichzelf hardt en oefent in zelfbeheersing om niet na anderen de spelregels op te leggen zelf te worden gediskwalificeerd' (beter te vertalen met onbruikbaar te worden). Onbruikbaar worden is al erg genoeg, ook als dit niet het definitieve verlies van onze redding betekent. Per slot van rekening is het veel beter om 'met goud en zilver te bouwen op het fundament van Christus', en daar loon voor te ontvangen, dan op een heel minimale manier te worden gered 'als door vuur heen' (1 Kor. 3:11-15). Tevens heb ik beargumenteerd dat de last van de stappen in het proces van afvalligheid van het voorgeslacht ons belemmert in ons geestelijk leven en verdere doorbraak kan blokkeren of afremmen. Deze belemmering geldt zowel voor doorbraken in individuele levens als voor doorbraken in onze natie als geheel. De vraag of een 'echte' gelovige dusdanig radicaal kan afvallen dat hij zijn redding verliest, is voor dit probleem niet doorslaggevend.

Dit artikel rust zeker niet op de gedachte dat de situatie in Nederland, of die van individuele Nederlanders, nu door de geschiedenis van afvalligheid hopeloos geworden is. Integendeel! Het moet bovenal gezien worden als een oproep tot bekering van afvalligheid en tot het ijverig aangrijpen van Gods genade voor herstel.